

Jahon iqtisodiyoti
va diplomatiya
universiteti
University of world
economy and
diplomacy

O'zbekiston
Respublikasi Tashqi
ishlar vazirligi
Ministry of Foreign
Affairs of
Uzbekistan

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI KONSTITUTSIYASIDA GENDER
TENGLIGINING MUSTAHKAMLANISHI VA AMALIY AHAMIYATI
MOOT COURT BAHSINING NAMOYISHI**

Abdug'ofurova Marjona Tolib qizi.

*Jahon Iqtisodiyoti va Diplomatiya Universiteti
Xalqaro huquq fakulteti 1-bosqich talabasi*

Annotatsiya: *Ushbu maqola 2023-yil 1-maydan kuchga kirgan O'zbekiston Respublikasining yangi Konstitutsiyasidagi gender tengligi va ayollar huquqlarini himoya qilish masalalarini Moot Court¹⁸ (simulyatsion sud) uslubida tahlil qiladi. Maqolada Konstitutsiyaning gender tengligini ta'minlovchi moddalari, ayollar huquqlari va teng imkoniyatlar masalalari amaliyotda qanday aks etayotganligi, shuningdek, qonunchilikdagi yangiliklar va ularni amalga oshirishdagi kamchiliklar muhokama qilinadi.*

Kalit so'zlar: *Gender tengligi, Ayollar huquqlari, Konstitutsiya (2023), Teng imkoniyatlar, Moot Court, Huquqiy himoya, Ijtimoiy tenglik*

¹⁸ Moot court – bu simulyatsiyalashgan sud jarayoni bo'lib, u yerda huquqshunoslik yo'nalishidagi talabalar mashq sifatida xayoliy (faraziy) ishlar bo'yicha bahs yuritadilar. Ushbu jarayon talabalarga huquqiy tadqiqot olib borish, yuridik matn yozish va og'zaki nutq orqali fikr bildirish kabi ko'nikmalarni rivojlantirishga yordam beradi.

УКРЕПЛЕНИЕ ГЕНДЕРНОГО РАВЕНСТВА В КОНСТИТУЦИИ
РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН И ЕГО ПРАКТИЧЕСКОЕ ЗНАЧЕНИЕ
ИМИТАЦИЯ СУДЕБНЫХ ПРЕНИЙ В ФОРМАТЕ MOOT COURT

Абдугафурова Маржона Толиб кизи

Студент 1-го курса факультета международного права

Университета мировой экономики и дипломатии

Аннотация: Данная статья анализирует вопросы гендерного равенства и защиты прав женщин, отражённые в новой Конституции Республики Узбекистан, вступившей в силу 1 мая 2023 года, в формате Moot Court. Moot Court — это имитация судебного процесса, в рамках которого студенты юридических факультетов в учебных целях обсуждают гипотетические дела. Этот процесс помогает им развивать навыки юридического исследования, написания правовых текстов и устного выступления. В статье рассматриваются положения Конституции, обеспечивающие гендерное равенство, реализация прав женщин и равных возможностей на практике, а также законодательные новшества и существующие недостатки в их применении.

Ключевые слова: Гендерное равенство, Права женщин, Конституция (2023), Равные возможности, Moot Court, Правовая защита, Социальное равенство.

ENSURING GENDER EQUALITY IN THE CONSTITUTION OF THE
REPUBLIC OF UZBEKISTAN AND ITS PRACTICAL SIGNIFICANCE
DEMONSTRATION OF A MOOT COURT DEBATE

Abdug'ofurova Marjona Tolib qizi

University of World Economy and Diplomacy

the Faculty of International Law

Annotation: This article analyzes issues of gender equality and the protection of women's rights reflected in the new Constitution of the Republic of Uzbekistan, which came into force on May 1, 2023, through the format of a Moot Court debate. A Moot Court is a simulated court proceeding where law students argue imaginary (hypothetical) cases for practice. It helps them develop skills in legal research,

writing, and oral advocacy. The article discusses the constitutional provisions ensuring gender equality, the practical implementation of women's rights and equal opportunities, as well as legislative updates and existing shortcomings in their enforcement.

Keywords: *Gender equality, Women's rights, Constitution (2023), Equal opportunities, Moot Court, Legal protection, Social equality.*

Kirish

O‘zbekiston Respublikasining 2023-yilgi yangi Konstitutsiyasida gender tengligi va ayollar huquqlarini mustahkamlashga alohida e‘tibor berilgan. Konstitutsiyaning 19-, 47- va 48-moddalarida barcha fuqarolarning huquq va erkinliklari tengligi, shu jumladan gender tengligi ta‘minlangan. Biroq, amaliyotda bu prinsiplarning to‘liq amalga oshirilishi uchun yanada samarali choralar zarur. Ushbu maqolada Konstitutsiyaning yangi normalari asosida gender tengligining huquqiy jihatlari, ayollar huquqlari va teng imkoniyatlar masalalari Moot Court uslubida bahs qilinadi.

Asosiy Qism

1. Konstitutsiyaviy asoslar

Da‘vogar tomoni: 2023-yilgi Konstitutsiyaning 19-moddasiga ko‘ra, “Barcha fuqarolar qonun oldida tengdir va sud, prokuratura hamda boshqa davlat organlari oldida teng huquqlarga egadirlar”. 58-moddada esa “Ayollar va erkaklar teng huquqlarga egadirlar. Davlat ularga teng imkoniyatlar yaratish uchun zarur shart-sharoitlarni ta‘minlaydi” deya ta‘kidlangan. Bu yangi tahrir gender tengligini yanada mustahkamlagan.

2. Teng imkoniyatlar va mehnat huquqi

Da‘vogar tomoni:

Konstitutsiyaning 48-moddasi “Har bir shaxs erkin mehnat qilish, o‘zining qobiliyati va kasbiy tayyorgarligiga muvofiq ish tanlash huquqiga egadir”, degan qoidani o‘z ichiga oladi. 2023-yilgi yangi Konstitutsiyada gender tengligini ta‘minlash uchun maxsus qoidalar kiritilgan.

Qarama-qarshi fikr:

Ammo, ayollar ish haqi erkaklarnikiga nisbatan o‘rtacha 25-30% past (O‘zbekiston statistika qo‘mitasi, 2023). Shuningdek, ayollar ko‘pincha “an‘anaviy kasblar” (masalan, pedagogika, tibbiyot) bilan cheklanib qolishadi, bu esa ularning martaba imkoniyatlarini qisqartiradi.

3. Sud himoyasi va gender nisbati

Da‘vogar tomoni:

TANQIDIY NAZAR, TAHLILIIY TAFAKKUR VA INNOVATSION G'OYALAR

Konstitutsiyaning 44-moddasiga ko'ra, har bir fuqaro o'z huquqlarini sudda himoya qilishi mumkin. 2023-yilgi yangi Konstitutsiyada gender tengligini ta'minlash uchun maxsus davlat siyosati belgilab berilgan.

Qarama-qarshi fikr:

Huquqni muhofaza qilish organlarida gender nisbati notekil. Masalan, sudya va prokuror lavozimlarida ayollar soni 30% atrofida. Bu holat gender tengligining amalda to'liq ta'minlanmaganligini ko'rsatadi.

Xulosa va takliflar

2023-yilgi yangi Konstitutsiya gender tengligini mustahkamlashda muhim qadam bo'ldi, biroq amaliyotda bu prinsiplarni to'liq amalga oshirish uchun qo'shimcha choralar zarur. Quyidagi takliflar samarali bo'lishi mumkin:

1. Qonunchilikni takomillashtirish – Gender tengligini nazorat qiluvchi mustaqil institutlar tashkil etish.

2. Jamoat ongni oshirish – Gender tengligi bo'yicha ommaviy targ'ibot ishlarini kuchaytirish.

3. Ish haqi va martaba tengligi – Ayollarning ish haqi va rahbarlik lavozimlarida ishtirokini oshirishga qaratilgan dasturlarni joriy etish.

Moot Court uslubida olib borilgan ushbu tahlillar shuni ko'rsatadiki, gender tengligi nafaqat qonuniy, balki amaliy jihatdan ham mustahkamlanishi kerak.

Foydalanilgan manbalar:

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi (2023-yilgi amaldagi tahrir) (lex.uz)

2. "O'zbekiston Respublikasi Sudlar to'g'risida"gi qonun. <https://lex.uz/docs/-5534923>

3. "Yevropa Inson Huquqlari Konvensiyasi" – 8-modda (The European Convention of Human rights)

https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/Archives_1950_Convention_ENG

4. BMTning "Fuqarolik va siyosiy huquqlar to'g'risida"gi pakti – 17-modda <http://ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/international-covenant-civil-and-political-rights>